

ЮСУПОВ ИЗЗАТ

Тарих фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD),
Тошкент тиббиёт академияси Урганч филиали

Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда почта алоқа тизимининг янги босқичга кўтарилиш тарихи

Crossref doi: <https://doi.org/10.37547/os/vol-01issue-03-13>

Аннотация. Почта алоқа соҳаси барча давлатлардаги каби Ўзбекистон Республикасининг ҳам миллий иқтисодий, ижтимоий ва сиёсий инфратузилмасининг муҳим элементларидан бири ҳисобланиб, ягона ахборот тизимини ривожлантириши ва уни қўллаб-қувватлаши, шу билан бирга миллий иқтисодиётнинг муҳим сегментларини ривожлантиришига хизмат қилиши билан бир қаторда, миллий иқтисодиётнинг ажралмас қисми сифатида эътироф этиши мақсадга мувофиқ ҳисобланади. Истиқлол йилларида Ўзбекистон почтаси тизимида туб ўзгаришлар рўй берди. Ўтган давр мобайнида соҳа ривожини учун бир қатор Ўзбекистон Республикаси Президенти, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари ва фармонлари қабул қилинди. “Ўзбекистон почтаси” очиқ акциядорлик жамиятининг вилоят ва туман алоқа бўлимларини моддий техник базаси мустаҳкамланди. Ишлаб чиқариши ривожини ҳамда хизмат кўрсатиши турларини сифат жиҳатидан янгиликларни жорий этишини қамраб олди.

Мамлакатимиз аҳолисига бундай қулай ва сифатли хизмат кўрсатиши нафақат вилоят марказларидаги алоқа бўлимлари томонидан, балки вилоят туман алоқа бўлимлари орқали ҳам амалга оширилмоқда. Буларнинг ҳаммаси мамлакатда амалга ошириляётган ижтимоий-иқтисодий янгилинишларга мантқиқий мос келмоқда ва жаҳондаги ахборот хизматлари соҳасининг жараёнларига муваффақиятли кириб бормоқда. Шу билан бир қаторда Республикадаги деярли барча алоқа бўлимларида янги хизмат турлари ташкил қилинди ҳамда янги иш ўринлари сонини оширишига эришилди. Мамлакатимиз аҳолисига сифатли хизмат кўрсатиши тизими йўлга қўйилди. Почта алмашинувлари нафақат республикамиз ичида, балки кўшини ва хорижий давлатлар билан ҳам амалга оширилмоқда.

Почта хизмати ўрнини Интернет ҳам, электрон почта ҳам боса олмайди. Аксинча, улар почта хизматлари учун янги қулай имкониятларни яратиб берди. Биз турли хил алоқа воситалари бир-бирини тўлдириб турган даврда яшаймиз. Почта майдони фақатгина онлайн режимида харид ва таклиф қилувчиларга, балки янги технологиялардан фойдаланишини билмайдиган ва ташқи дунё билан алоқада бўлиши учун ҳаётида зарур аҳамиятга эга бўлганларга ҳам керакли хизматларни кўрсатади. Шу билан бир қаторда почта алоқаси мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантириши ва мустаҳкамлаида фуқароларнинг турмушини яхшилаида ва маиший қулайликларни оширишида муҳим ўрнига эга эканлиги мазкур мақолада кўрсатиб ўтилган.

Таянч сўз ва иборалар: Бутунжаҳон почта иттифоқи, Халқаро тезкор почта, электрон пул жўнатмалари, O'zbektelekom, гибрид почта, тезкор почта, курьерлик хизмати, UNISAVDO, Тошкент почтамти, UzPost.

Аннотация. Сфера почтовой связи считается одним из важных элементов национальной экономической, социальной и политической инфраструктуры Республики Узбекистан, как и во всех странах, как неотъемлемая часть национальной экономики, помимо развития единая информационная система и ее поддержка, а также служащие развитию важных сегментов народного хозяйства признаются целесообразными. За годы независимости в почтовой системе Узбекистана произошли коренные изменения. За прошедший период для развития отрасли принят ряд постановлений и Указы Президента Республики Узбекистан, Кабинета Министров Республики Узбекистан. Укреплена материально-техническая база областного и районного отделений связи открытого акционерного общества «Узбекистан почтаси». Он охватывал развитие производства и внедрение качественных новшеств в виды услуг.

Предоставление такой удобной и качественной услуги жителям нашей страны осуществляется не только отделами связи в областных центрах, но и через областные и районные отделы связи. Все это логически согласуется с проводимыми в стране социально-экономическими реформами и успешно встраивается в процессы мировой сферы информационных услуг. На ряду этим практически во всех отделениях связи республики были организованы новые виды услуг и достигнуто увеличение количество новых рабочих мест. Налажена система оказания качественных услуг населению нашей страны. Почтовый обмен осуществляется не только внутри нашей республики, но и с соседними и зарубежными странами.

Ни Интернет, ни электронная почта не могут заменить почтовую службу. Наоборот, они создали новые возможности для почтовых услуг. Мы живем в эпоху, когда различные средства коммуникации дополняют друг друга. Почта оказывает необходимые услуги не только интернет-покупателям и продавцам, но и тем, кто не умеет пользоваться новыми технологиями и не имеет в своей жизни необходимого значения для общения с внешним миром. На ряду с этим, в данной статье предоставлены, что почтовой связи принадлежит важная роль в развитии и укреплении экономики нашей страны, в улучшении жизни граждан и повышении бытового комфорта.

Ключевые слова: Всемирный Почтовый Союз, Международная экспресс-почта, электронные денежные переводы, Узбектелеком, гибридная почта, экспресс-почта, курьерская служба, UNISAVDO, Ташкентское почтовое отделение, UzPost.

Annotation. The postal service is considered one of the important elements of the national economic, social and political infrastructure of the Republic of Uzbekistan, as in all countries, as an integral part of the national economy, in addition to the development of a unified information system and its support, as well as serving the development of important segments of the national economy, are recognized as appropriate. During the years of independence, fundamental changes have taken place in the postal system of Uzbekistan. Over the past period, a number of resolutions and Decrees of the President of the Republic of Uzbekistan, the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan have been adopted for the development of the industry. The material and technical base of the regional and district communication departments of the open joint-stock company "Uzbekistan pochta" has been strengthened. It covered the development of production and the introduction of quality innovations in the types of services.

The provision of such a convenient and high-quality service to the residents of our country is carried out not only by communication departments in regional centers, but also through regional and district communication departments. All this is logically consistent with the ongoing socio-economic reforms in the country and is successfully integrated into the processes of the global sphere of information services. Along with this, practically in all post offices of the republic, new types of services were organized and an increase in the number of new jobs was achieved. A system has been established to provide quality services to the population of our country. Postal exchange is carried out not only within our republic, but also with neighboring and foreign countries.

Neither the Internet nor email can replace the postal service. On the contrary, they created new opportunities for postal services. We live in an era when different means of communication complement each other. The post office provides the necessary services not only to Internet buyers and sellers, but also to those who do not know how to use new technologies and do not have the necessary importance in their lives to communicate with the outside world. Along with this, this article provides that the postal service plays an important role in the development and strengthening of the economy of our country, in improving the lives of citizens and increasing domestic comfort.

Key words: Universal Postal Union, International Express Mail, Electronic Money Transfers, Uzbektelecom, Hybrid Mail, Express Mail, Courier Service, UNISAVDO, Tashkent Post Office, UzPost.

Кириш: Мамлакатимизда мустақиллик йилларида почта алоқа тизими соҳасида муҳим ўзгаришлар содир бўлди. Дунёнинг аксарият давлатлари қатори мамлакатимизда ҳам миллий почта операторлари кўплаб хат-хабарлар ҳажмини кескин қисқариши, рақамли хизматларнинг ўсиши каби муаммоларга дуч келди. Мавжуд вазиятдан келиб чиқиб “Ўзбекистон почтаси” АЖ раҳбарияти ва жамоси почта алоқаси миллий оператори фаолиятининг сифат жиҳатдан янги услубларини жорий этиш, почта алоқа хизматлари ва логистика тизимини модернизация қилиш ва бозорда унинг фаолияти мавқеини оширишга доир қатор ишлар амалга оширилди.

Хусусан, анъанавий хизмат турларидан ташқари аҳолига қулайлик яратиш учун почта алоқа бўлимлари ва филиалларида коммунал хизмат, телефон, электр-энергия учун ҳақ тўлаш, мол-мулкни суғурта қилиш, лотарея билетлари харид қилиш, почта орқали жўнатиш ва олиш, электрон почтадан фойдаланиш сингари бир қатор янги хизмат турлари ташкил этилди. Соҳага доир янги инфратузилмалар яратилди. Бундай янгиланишлар почта алоқа тизимининг янги босқичга кўтарилишини ва ривожланиш жараёнларини аҳолининг ижтимоий-маданий ҳаётидаги тутган ўрнини алоҳида мавзу доирасида тадқиқ этишни тақозо этмоқда. Почта алоқаси орқали хабарларни тезкор етказиш, давлат ва жамият ҳаётини демократлаштириш, фуқароларда юксак ҳуқуқий маданиятни шакллантириш турли халқлар ўртасидаги ҳамжиҳатликни таъминлашдаги ўрнини алоҳида мавзу доирасида тадқиқ этишни тақозо этмоқда. Шунингдек, почта алоқаси орқали юборилаётган хабарларнинг аниқлиги ҳар бир

мамлакатнинг ижобий имиджини шаклланишидаги роли медиа тадқиқот марказларида таҳлил этиб борилмоқда.

Мақсад ва вазифа: Мустақиллик йилларида республикамизда почта алоқа тизими соҳасида бўлган ўзгариш ва янгиланишларни тизимли асосда комплекс ҳолда тадқиқ этиш. Тадқиқот учун танлаб олинган даврдаги почта алоқа бўлимлари ривожланишига таъсир кўрсатган асосий омилларни аниқлаш. Алоқа соҳасининг энг муҳим бўғини ҳисобланган почта алоқа тизимига янги техника ва технологияларни кириб келишидан кўзланаётган асосий мақсадларни кўрсатиб бериш. Ўрганилган масалалар юзасидан амалий аҳамиятга молик таклиф ҳамда тавсиялар бериш.

Усуллар. Мустақиллик йилларида Ўзбекистонда почта алоқа тизимининг янги босқичга кўтарилиш ва ривожланиш жараёни ҳамда унинг аҳоли ҳаётидаги ўрни тарихийлик тамойилига амал қилинган ҳолда тадқиқ қилинган. Тадқиқотда илмий таҳлилнинг анализ ва синтез, даврийлик, тарихий ва тавсифий ёндашувлар каби усуллардан фойдаланилди.

Натижалар ва мулоҳаза.

Мустақиллик йилларида Ўзбекистон почтаси тизимида ва фаолиятида туб бурилишлар даври бўлди. Ўтган давр мобайнида барча аҳоли пунктлари почта корхоналари тармоғи билан қамраб олинди. 1991 йилда почта алоқаси ва матбуот тарқатиш корхоналари таркибидаги бўлимлар негизида почта алоқаси мустақил бирлашмаси ҳамда уларнинг вилоят ва туман бўлимлари ташкил этилди. Аҳолининг ва халқ хўжалигининг почта алоқаси ва матбуот хизматида бўлган эҳтиёжларини янада тўлиқ қондириш учун қулай шарт-шароитлар яратиш, кўрсатилаётган хизматлар сифатини ва алоқа воситаларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигининг 1992 йил 28 февралдаги 34-сонли буйруғига кўра 1992 йил 1 мартдан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлигининг “Ўзбекистон почтаси” почта алоқаси ва матбуотни тарқатиш давлат корхоналари концерни Қорақалпоғистон Республикаси вилоятлар ва Тошкент шаҳрида тузилиши белгилаб берилди¹. Ўзбекистон почтаси Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлик мамлакатлари орасида биринчи бўлиб, 1992 йилда электр алоқа тармоқларидан ажралиб чиқди. Шу йили “Ўзбекистон почтаси” концерни ташкил топди, 1994 йил 24 февралда у Бутунжаҳон почта иттифоқи аъзолигига қабул қилинди².

1994-1995-йилларда ёрдамчи хўжалик корхоналари, саноат, лойиҳалаш, қурилиш, моддий-техник таъминот, автотранспорт хизмати ва матбуот тарқатишлар давлат тасарруфидан чиқарилди. Ҳукуматимиз томонидан алоқа корхоналарини даромаддан олинадиган солиқлардан 2000 йилгача озод қилинди. Корхоналар ихтиёрида қолган маблағлар почтанинг моддий техник базасини ривожлантиришга йўналтирилди. Ўша вақтда Республика почта корхоналари даромадларининг 21 % и асосий почта хизматлар кўрсатишдан, 14 % и матбуот тарқатишдан, 32,7 % и нафақа тўловларидан, 32,3 % и ноанъанавий хизматлардан келган³.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 23 июлдаги “Ахборот тизимлари соҳасини қайта ташкил этиш ва бошқаришни такомиллаштириш тўғрисида”ги 1823-сон Фармони ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 31 июлдаги “Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги фаолиятини ташкил этиш ҳақида”ги 380-сон қарорига асосан “Ўзбекистон почтаси” Давлат акциядорлик компанияси ташкил этилди⁴.

2002 йилда Почта алоқаси корхоналарида 11,23 млн. хат, 62,1 млн. газета ва журналлар, 60 минг жўнатма, 565 минг сўзлашувлар ва 170 минг телеграмма қабул қилинди, Почта алоқаси корхоналари орқали 31 млрд. сўм пенсия ва нафақалар тўланди. 2003 йилда “Ўзбекистон

¹ ЎзМА, М-2007-жамғарма, 1-рўйхат, 1-иш, 1-варак.

² Мавланов, Ў., Ахмедов, С., Умаров, Б. Ўзбекистон почтаси тарих ва таракқиёт. — Тошкент: Маънавият, 2014 — Б.130.

³ Абдуллаев Ф. Ахборот тизимларнинг кенг майдони. Алоқа дунёси, 2001 1(2). — Б.7.

⁴ Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 31 июлдаги “Ўзбекистон почта ва телекоммуникация агентлиги фаолиятини ташкил этиш тўғрисида”ги 380-сонли қарори.

почтаси” давлат-акциядорлик компаниясига таркибида Қорақалпоғистон Республикаси, 12 вилоят бошқармалари, Халқаро почта, Халқаро тезкор почта, “Ўзбекистон маркаси” акциядорлик жамияти, 185 алоқа узели ва 3012 алоқа бўлимлари мавжуд бўлганди.

2008 йилгача жаҳоннинг 80 та давлати билан почта алмашинувлари амалга оширилди. Аҳоли тўловларини амалга ошириш мақсадида операторларнинг иш жойлари “O‘zbektelekom” акциядорлик компанияси биллинг тизимига уланган. Электрон пул жўнатмалари тизимига 216 почта алоқалари бўлимлари уланган бўлиб, барча республика минтақа ва туманлари марказларида мазкур хизматни амалга ошириш имконияти яратилди. Халқаро электрон пул жўнатмалари алмашув бўлимлари очилган¹.

2009 йил охирига келиб 202 та аҳоли пунктлари кўчма почта бўлимлари билан қамраб олинди². 2010 йилда “Ўзбекистон почтаси” ОАЖ томонидан ISO 9001:2008 халқаро стандартлар талабига мувофиқ, Сифатни бошқариш тизимини жорий этилганлиги ва қўлланилаётганлиги тўғрисидаги DQS халқаро сертификация тармоғи ҳамда Ўзстандарт агентлигининг миллий сертификатлари топширилди³. 2013 йилда почта алоқаси объектларида автоматлаштирилган тизимга боғланган иш ўринлари сони 1879 тага етказилиб, шундан хизмат кўрсатишда фойдаланилаётган иш ўринлари 1298 тани ташкил этган, 2012 йилга нисбатан бу кўрсаткич мос равишда 21,0% ва 11,1%га кўпайган⁴. 2015 йилда “Ўзбекистон почтаси” ОАЖ Ўзбекистон Республикаси почта алоқасининг миллий оператори этиб белгиланган⁵.

2018 йил 19 февралдаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.Мирзиёевнинг 5349-сонли фармонида Ўзбекистонда замонавий ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш, электрон давлат хизматларини кўрсатишнинг яхлит тизимини яратиш, давлат органларининг аҳоли билан мулоқот қилишнинг янги механизмларини жорий этиш юзасидан изчил иш олиб борилиши таъкидланди. Шунингдек, соҳадаги баъзи камчиликлар кўрсатилиб ўтилиб, уларнинг ечимлари, соҳа олдидаги истикболли вазифалар сифатида белгилаб берилди⁶. 2018 йилдан “Ўзбекистон почтаси” АЖга банк ва суғурта хизматларини кўрсатиш ҳуқуқи берилди⁷.

Мамлакатимизда почта алоқаси соҳасида ўз ечимини кутаётган муаммолар ҳам талайгина, хусусан, 2016-2020 йилларда “Ўзбекистон почтаси” акциядорлик жамияти томонидан матбуот тарқатиш ҳажми 3 баробарга камайиб, унинг жами матбуот тарқатишдаги улуши 13 фоизни ташкил этди. “Ўзбекистон почтаси” фаолиятида буюртмали хатни бир вилоятдан бошқа вилоятга етказишда кечикиш ҳолатлари кузатилганди. 2020 йилга келиб “Ўзбекистон почтаси” АЖ тизимида мамлакатимизнинг барча ҳудудларини қамраб олган 2 мингдан зиёд бўлинма, 7 минг нафар ходим фаолият олиб борган. Лекин йиллар давомида эътибор берилмагани оқибатида почта хизматининг ўрни пасайиб кетди⁸.

“Ўзбекистон почтаси” АЖ томонидан 2019 йилнинг 9 ойида 10 та янги хизмат жорий этилган. Жумладан, қатор интернет дўконларидан харид қилинган товарлар почта орқали етказиб берилган. Россия, Қозоғистон ва қатор Европа мамлакатларига почта жўнатмалари етказиб берилмоқда, “Гибрид почта” хизмати йўлга қўйилди.

131 та почта алоқаси объектларида тезкор почтани қабул қилиш-жўнатиш ишлари ташкил этилиб, ушбу хизмат йўлга қўйилган объектлар сони 325 тага етказилди. 111 та почта алоқаси объектларида курьерлик хизмати йўлга қўйилган, объектлар сони 268 тага етказилди. Электрон тижорат орқали сотиб олинган товарлар жойланган почта жўнатмаларини етказиб бериш хизмати ривожлантирилиб, умумий оғирлиги 102,4 тонналик 1,5 миллионта буюртма қабул

¹ Infocom.uz — Тошкент, 2009. — № 10. — Б.5.

² Infocom.uz — Тошкент, 2009. — № 12. — Б.10.

³ Маҳқамова Н, Бабаджанов Х. Ўзбекистон тарихи. — Тошкент : Алоқачи, 2020. — Б.192.

⁴ Infocom.uz — Тошкент, 2013. — № 1. — Б.20.

⁵ Юсупов И. Ўзбекистонда алоқа тизимининг тараққиёти тарихи (Хоразм вилояти мисолида). Бухоро: Дурдона, 2022. — Б.59.

⁶ Маҳқамова Н, Бабаджанов Х. Ўзбекистон тарихи. — Тошкент : Алоқачи, 2020. — Б.193.

⁷ Мирзакулов Т. Тараққиёт сари муҳим қадамлар // "Хабар" газетаси, 2018, 23 февраль, 8 (1326). — Б.2.

⁸ Daryo.uz.6.10.2020 й.

қилингани ва 1,0 млн доллардан зиёд даромад олинган. Бунинг натижасида “Ўзбекистон почтаси” АЖ 2019 йилнинг 9 ойида 109,6 млрд сўм даромад олган ва йилни зарарсиз яқунлади¹.

2020 йилда аҳолининг почта алоқаси хизматларидан фойдаланиши учун қулайликлар яратиш мақсадида 38 та почта алоқаси боғламаси ва 88 та алоқа бўлимининг фаолияти қайта тикланди. Натижада 275 та янги иш ўрини яратилди. Амалга оширилган ишлар натижасида почта алоқаси объектлари орқали 60 дан ортиқ турдаги тўловларни қабул қилиш йўлга қўйилди ва ўтган йилга нисбатан 1,6 баробар кўп тўловлар қабул қилинди. Шу билан бирга, устама тўловли почта жўнатмаларини етказиб бериш хизмати тикланиб, 2020 йил якунига қадар 19 миллиард сўмлик жўнатмалар етказиб берилди. 2020 йилга келиб Республикамиз жаҳоннинг 96 та мамлакатлари билан почта айрибошлаш ишларини амалга оширмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 14 декабрдаги “Почта алоқаси хизматларини кўрсатиш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори ижросини таъминлаш юзасидан 23 та почта алоқаси объектида давлат хизматлари кўрсатилиши йўлга қўйилди. Бир дона автомат конвертлаш ускунаси синов тариқасида “Тошкент почтамти” филиалида ўрнатилди. Миллий онлайн савдо майдончасига тадбиркорларнинг ишлаб чиққан маҳсулотларини жойлаштириш бўйича 30 нафар тадбиркор билан шартномалар тузилди². Шунингдек, ҳозирги кунга қадар тижорат банклардан кредит ва лизинг маблағларини жалб этган ҳолда почта ва курерлик жўнатмаларини, даврий матбуот нашрларини ва бошқа жўнатмаларни марказдаги почта саралаш бўлиmidан олиб, олувчиларга етказиб бериш (бунда алоқа бўлиmlари почта жўнатмаларини етказиб бериш фаолияти билан шуғуullanмайди) амалиётини жорий этиш мақсадида 240 та электроскутер сотиб олинди ва иш жойларига берилди. Почта алмашинувларни амалга оширишда фойдаланилаётган автотранспортлар сони эса 388 тага етди.

“Гибрид почта” хизматидан фойдаланиш бўйича 50 дан ортиқ ташкилотлар билан шартномалар тузилди. Шунингдек, ушбу хизматни ривожлантириш ва иш унумдорлигини ошириш ҳамда почта жўнатмаларига ишлов бериш жараёнида қўл меҳнатини қисқартириш мақсадида, 2 та “Neopost” автомат конвертлаш ускунаси харид қилиниб, Тошкент шаҳрида синов тариқасида ишлатилмоқда.

Мижозлар номига келган почта жўнатмаларини олиши учун мўлжалланган ўз-ўзига хизмат кўрсатувчи 30 та автоматлаштирилган комплекслар (почтаматлар) сотиб олинди ҳамда Тошкент шаҳридаги 13 та почтамат почта алоқаси объектларига ва аҳоли гавжум ҳудудларга, 17 та почтамат Андижон, Бухоро, Гулистон, Жиззах, Нукус, Навоий, Самарқанд, Наманган, Фарғона (3та) ва Урганч шаҳрига ўрнатилди. Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг маҳсулотларини онлайн сотиш ва мижозларга етказиб бериш имкониятини берувчи “UNISAVDO” бренди остида Миллий онлайн савдо майдончаси 2021 йил феврал ойидан бошлаб тўлиқ ишга туширилди. Шунингдек, май ойидан мобил иловаси ишга туширилди³.

2021 йилда “Ўзбекистон почтаси” акциядорлик жамияти таркибида 14 та ҳудудий филиал ва битта ихтисослаштирилган “Халқаро почтамт” филиали, 162 та почта алоқаси боғламалари ва 1783 та алоқа бўлиmlарини бирлаштириб, почта жўнатмаларини ўз вақтида етказиб беришда учта авиа, 275дан ортиқ автомобил почта ташиш йўналишлари бўйича фаолият юритмоқда. Сўнги бир йил ичида эса 9 та почта алоқаси боғламлари фаолияти қайта йўлга қўйилди, 20 та бутунлай янги почта алоқаси бўлими очилди. Ўз навбатида 70 дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди. Хизмат сифатига эътибор берилиб, республикамиз шаҳарларидан тортиб олис чекка ҳудудларида яшовчи аҳолига хат-хабар, жўнатмалар ва вақтли матбуот нашрларини бир хил вақт оралиғида етказилишига эришилмоқда⁴.

¹ Kun.uz. 7.11.2019 й.

² "Хабар" газетаси, 2021, 5 февраль 5 (1479). – Б.2.

³ Абдуллаев Н. “Ўзбекистон почтаси” 240 та электроскутер сотиб олди. "Хабар" газетаси, 2021, 9 июл 27(1501). – Б.2.

⁴ Мансуров Д. “Ўзбекистон почтаси” АЖ: Хизматлар тезкор ва сифатли бўлиши шарт. // "Хабар" газетаси, 2021, 28 май, 21 (1495). – Б.12.

2021 йил 14 декабр санасида “Ўзбекистон почтаси” АЖ ребрендингни амалга оширди ва айнан шу санадан бошлаб UzPost брендига ўтди. “UzPost”нинг мавжуд ахборот тизимлари янгиланди, тўловларни қабул қилиш ва пул ўтказмалари бўйича автоматлаштирилган тизим янгиланиб, AVVAL бренди остида ишга туширилди ҳамда унинг мобил иловаси ҳам яратилди. Бугунги кунда мазкур тизимда 60 дан ортиқ тўловларни қабул қилиш имконияти мавжуд. Ҳозирда республиканинг чекка ҳудудларида яшовчи аҳоли учун 930 га яқин почта алоқа объектларида 30 турдан ортиқ давлат хизматлари кўрсатилган. Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларнинг маҳсулотларини онлайн сотиш ва миқдорларга етказиб бериш имкониятини берувчи UNISAVDO бренди остида Миллий онлайн савдо майдончаси 2021 йил март ойидан бошлаб тўлиқ ишга туширилган. Электрон тижорат билан шуғулланувчи тадбиркорларга қулайликлар яратиш мақсадида Тошкент шаҳрида, Андижон вилоятининг Асака туманида, Бухоро вилоятининг Вобкент туманида ва Хоразм вилоятининг Урганч шаҳрида логистика маркази қурилиши бошланди.

Шунингдек, “Гибрид почта” тизими такомиллаштирилиб, Ягона миллий тизим жорий этилди. Гибрид почта хизматининг афзаллиги шундаки, давлат органлари ва ташкилотлари почта жўнатмаларини конвертга солиш, унга марка ёпиштириш, олувчининг манзилларини ёзиш ва почтага олиб келиш вазифаларидан холи бўлишади. Бунинг натижасида почта жўнатмасини етказиб беришдаги назорат муддатлари қисқаришига эришилди, яъни аввал почта жўнатмалар энг чекка ҳудудда яшовчи аҳолига 6-8 кун ичида етказиб берилган бўлса, эндиликда 1-2 кун ичида амалга ошириляпти. Бугунги кунда 100 дан ортиқ давлат органлари ва ташкилотлари ушбу хизматдан фойдаланиб келмоқда. Гибрид почта жўнатмаларининг ҳажми 2020 йилга нисбатан 2021 йилда 2 баробар кўпайиб, 3,5 миллион донани ташил этганди¹.

2022 йилда “Ўзбекистон почтаси” АЖ таркибий жиҳатдан 165 та туман ва шаҳар почта алоқаси тармоқлари, 1803 та почта алоқаси бўлимларидан (улардан 1358 таси қишлоқ жойларида) иборат бўлган 14 та минтақавий филиаллар, 4 та ихтисослаштирилган филиаллар – “Халқаро почтаамт”, “Халқаро тезкор почта”, “Ўзбекистон маркаси”, “Матбуот тарқатиш”ни ўз ичига олади. Шу билан бирга, республика ҳудудида почта жўнатмалари мунтазам равишда 3 та авиа, 303 та автомобил йўналишлари бўйича етказиб берилмоқда².

1. Хулосалар:

1. “Ўзбекистон почтаси” АЖ “Ўзбектелеком” таркибидан чиқарилиб, республика аҳолиси ва корхона ташкилотларга алоҳида хизмат кўрсата бошлади, почта алоқа бўлимларининг тизими янгиланди ҳамда ахборот коммуникация жиҳозлари билан таъминланди.

2. Почтани хавфсиз ва тез етиб боришини таъминлаш учун темир йўл ва ҳаво транспорти орқали хизмат кўрсатишни янада ривожлантириш зарур ҳисобланади.

3. Бугунги кунда почта хизматларини ахборот-коммуникация технологияларисиз тасаввур қилиш имконсиз ҳисобланади. Шу сабабли анъанавий почта хизматларини рақамлаштириш, почта жўнатмаларини қабул қилиш, мониторингини олиб бориш ва етказиб бериш жараёнларини такомиллаштириш учун почта хизматлари жараёнларини рақамлаштириш тизимини ишлаб чиқиш зарур ҳисобланади.

4. Келгусида электрон тижорат орқали сотиб олинadиган товарларни почта тармоғи орқали етказиб бериш ишларини кенгайтириш ҳамда трансчегаравий Интернет-савдони ривожлантириш орқали Ўзбекистон почтаси жамияти даромадларини янада кўпайтириш чораларини кўриш мақсадга мувофиқ.

5. “Ўзбекистон почтаси” АЖ веб сайти (VVV.pochta.uz) каби унинг филиалларида ҳам замонавий веб сайтлар яратилса, миқдорларга янада кенгроқ шарт-шароитлар яратилган бўларди.

¹ "Хабар" газетаси, 2022, 25 март, 12 (1538). – Б.3.

² "Хабар" газетаси, 2022, 18 март, 11 (1537). – Б.3.

